

Nr 139

Utlåtande i anledning av motioner om avveckling av statsbidraget till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet m. m.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 135 av herrar *Lars Larsson* och *Söderberg* och II: 174 av fröken *Olsson m. fl.* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag om en utökning av elevantalet vid socialhögskolan i Stockholm och en samtidig successiv avveckling av statsbidraget till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningslinje.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från dels *samarbetsnämnden för socialhögskolorna*, dels *direktionen för Svenska diakonsällskapet*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet. På senare år har betydande öknings successivt vidtagits i elevintagningen vid socialhögskolorna, senast efter förslag i årets statsverksproposition. Trots den betydligt ökade examination, som kommer att bli en följd härav, har man anledning räkna med att arbetsmarknadens behov av arbetskraft med social utbildning kommer att visa sig vara större än tillgången och att ytterligare utökningar av utbildningskapaciteten vid socialhögskolorna därför kommer att bli aktuella. Samarbetsnämnden för socialhögskolorna har i sitt yttrande över motionerna uttalat, att möjlighet finns att öka intagningen vid socialhögskolorna med 40—45 studerande utöver den redan planerade kapacitetsökningen. Utskottet vill framhålla vikten av att man genom en ökning av intagningen vid socialhögskolorna söker nå fram till en bättre balans än nu mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom ifrågavarande område. Vad angår det andra ledet i motionsyrkandet, vilket gäller en successiv avveckling av statsbidraget till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningslinje, får utskottet som sin mening uttala, att det i dagens läge, då den statliga utbildningskapaciteten alltjämt är otillräcklig, inte synes tillrådligt att vidtaga några åtgärder, som kan komma att leda till en minskning i den nuvarande utbildningsorganisationen.

Vad utskottet sålunda anfört synes av riksdagen böra ges till känna för Kungl. Maj:t. Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av motionerna I: 135 och II: 174 i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 31 oktober 1967

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Gillström (s), Einar Persson (s), Virgin (h), Axel Andersson (fp), Ivar Johansson (cp), Kaijser (h), fru Wallentheim (s), herrar Söderberg (s), Herbert Larsson (s), Rönnberg (s), Wallmark (h), Wååg (s), Thorsten Larsson (cp) och Nyman (fp); samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Eliasson i Sundborn (cp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Nihlfors (fp), Bergman (s), Mattsson (cp), Turesson (h), fröken Olsson (s), herrar Johansson i Norrköping (s), Gustafsson i Uddevalla (s), Nelander (fp), Källstad (fp), Nordstrandh (h) och Nilsson i Kristianstad (s).

Reservationer

- 1) av herr Söderberg (s)
- 2) av fröken Olsson (s).

Yttranden över motionerna I: 135 och II: 174

Samarbetsnämnden för socialhögskolorna (17.8.1967)

Samarbetsnämnden för socialhögskolorna meddelar att socialhögskolorna utöver den redan planerade kapacitetsökningen kan öka sitt sammanlagda årliga intag med 40—45 studerande, vilket motsvarar den nuvarande intagningen vid Stora Sköndal. Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet kan sålunda avvecklas successivt.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet (22.8.1967)

Sedan budgetåret 1963/64 har Svenska diakonsällskapet åtnjutit statsbidrag för sin sociala utbildningsverksamhet vid Sköndalsinstitutet. Statsanslagen, som tillkommit genom motioner, har visat riksdagsmajoritetens positiva inställning till denna utbildning. Riksdagsbesluten har lett till att Kungl. Maj:t sedan upptagit anslag till Sköndalsinstitutet i statsverkspropositionen. Senast i våras beslöt riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t en avsevärd höjning av Sköndalsanslaget till täckning av de förhöjda kostnader av lärarlönerna, som föranleddes av det senaste löneavtalet. Tillkomsten av anslaget och höjningarna av detsamma har motiverats av att de från Sköndalsinstitutet utexaminerade utgjort ett värdefullt tillskott i den bristsituation, som har rått och råder på den sociala arbetsmarknaden.

Att säkert beräkna behovet av social arbetskraft på längre sikt är ej möjligt. Så mycket är dock uppenbart att efterfrågan sannolikt under avsevärd tid framåt icke kommer attäckas ens med den ökade utbildningskapaciteten vid socialhögskolorna. Med höjningen av socionomutbildningens kvalitet följer, att nya områden öppnas för socionomer och att därigenom efterfrågan på socialt utbildade ytterligare ökas. Den alltmer vanliga övergången till socialhögskolornas teoretiska linje och storkommunernas ökade efterfrågan på sociala tjänstemän är ytterligare exempel på faktorer, som ökar svårigheterna att fylla behovet av social arbetskraft. Som exempel på den akuta situationen på den sociala sektorn kan nämnas, att en undersökning i mars 1967 visat, att i 16 städer av olika storleksordning (med 4 till 50 anställda inom socialvården) fanns sammanlagt 287 sociala tjänster från assistentbefattningar och uppåt. Av dessa 287 befattningar var endast 117 besatta av personer med adekvat utbildning. Socialhögskolornas ökade kapacitet har alltså ännu ej förmått att åstadkomma en tillfredsställande arbetskraftssituation på de sociala vårdområdena. Att i detta läge föreslå en successiv avveckling av en institution, som årligen utexaminerar ett 40-tal socialarbetare, motsvarar inte situationens krav. Socialstyrelsen har också i sin långtidsprognos räknat med tillskottet av denna från Sköndalsinstitutet årligen utexaminerade grupp.

Av ansökningshandlingarna framgår att flertalet av dem som söker sig till Sköndalsinstitutet gör detta på grund av institutets särprägel och internatkaraktär. Det är uppenbart att Sköndalsinstitutet förmår att till den sociala sektorn av arbetsmarknaden rekrytera en grupp ungdomar, som

denna sektor annars inte skulle få tillgodoräkna sig. Till Sköndalsinstitutet anmäler sig årligen cirka fyra gånger så många sökande, som institutet kan ta emot. Så länge en så stor grupp ungdomar av eget val söker sin utbildning vid en institution av Sköndalsinstitutets karaktär med dess kristna, klart ekumeniska inriktning synes det ligga i linje med ett valfrihetens samhälle att ett sådant utbildningsalternativ kan erbjudas.

När motionärerna antyder att Sköndalsinstitutets studerande bidrar till den brist på studentrum, som en till Stockholm centraliserad utbildningsverksamhet leder till, måste det framhållas att Sköndalsinstitutets studerande till övervägande del bebor rum i internatet, som är avsedda just för dem och därför icke utgör någon tyngande belastning för studentrumsmarknaden i Stockholm. Internatet möjliggör också för Sköndalsinstitutet att mottaga svårt handikappade och bereda dem utbildning.

I ett dynamiskt samhälle är det naturligt att man från tid till annan måste pröva möjligheterna att på bästa sätt motsvara de fordringar samhället ställer på skilda områden. Av den anledningen har direktionen för Svenska diakonsällskapet i början av detta år tillsatt en kommitté, som har att utreda hur diakonsällskapet skall kunna tillfredsställa de krav kyrkan och samhället ställer och sällskapet självt vill fylla. Svenska diakonsällskapet ser Sköndalsinstitutet som en väsentlig del av sin verksamhet. Det är sällskapets förhoppning att institutet alljämt skall ges sådant ekonomiskt stöd av riksdagen, att dess utbildningsverksamhet skall kunna fortsätta — till gagn för såväl samhället som enskilda hjälpbehövande människor.

Svenska diakonsällskapet anhåller därför att riksdagen icke måtte ansluta sig till motionerna utan avstyrka deras yrkanden i vad avser avveckling av anslag till Sköndalsinstitutet.